

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi, HE 204/2024 vp

Kiitän mahdollisuudesta lausua asiassa ja esitän lausuntonani kunnioittavasti seuraavan.

Esityksen keskeinen sisältö

(1) Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen tavoitteena on rikoslain (39-001/1889, RL) 41 luvun korvaaminen uudella luvulla. Uudessa RL 41 luvussa säädettäisiin rangaistaviksi ampuma-aserikos (1 §), ampuma-aseen käsittely vakavan rikoksen tekemistä varten (2 §), törkeä ampuma-aserikos (3 §), lievä ampuma-aserikos (4 §), vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen (5 §), vaarallisen esineen hallussapito (6 §), toisen vakavaan vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito (7 §), toisen vakavaan vahingoittamiseen soveltuvan esineen luovuttaminen alaikäiselle (8 §) ja ampumaratarikos (9 §).

(2) Voimassa oleva RL 41 luvun 1 §:n 1 momentti sisältää laajan joukon rangaistusravoltaan erityyppisiä kriminalisointeja. Nykyisen RL 41 luvun 1 §:n 1 momentin 4-8 kohdan mukaiset, luonteeltaan lähinnä hallinnollisten velvoitteiden rikkomisiksi luonnehdittavat ampuma-aserikokset, siirrettäisiin ehdotuksen mukaan rangaistaviksi lievänä ampuma-aserikoksena. Samalla lievään ampuma-aserikokseen liitettäisiin vankeusuhka.

(3) Ehdotukseen sisältyy myös uuskrimalisointi: ampuma-aseen käsittely vakavan rikoksen tekemistä varten. Törkeän ampuma-aserikoksen tekotavaksi lisättäisiin se, että rikoksentekijä pitää mukanaan ampuma-aselain (1/1998) 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua ampuma-asetta järjestyslain (612/2003) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa ilman oikeutta aseeseen hallussapitoon. Törkeän ampuma-aserikoksen vähimmäisrangaistukseen ehdotetaan merkittävää korotusta, tavoitteena on nostaa vähimmäisrangaistus neljästä kuukaudesta kahdeksi vuodeksi vankeutta.

(4) Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomista koskeva sääntely pysyisi ennallaan, joskin hallussapidon enimmäisrangaistusta ehdotetaan korotettavaksi vuodesta kahteen vuoteen. Toisen vakavaan vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidon enimmäisrangaistus muutettaisiin samoin kuudesta kuukaudesta yhdeksi vuodeksi vankeutta. Tunnusmerkistöä myös täsmennettäisiin lisäämällä siihen määre 'vakavaan.' Sama täsmennys tehtäisiin uuden RL 41 luvun 8 §:ään. Ampumaratarikokseen ei ehdoteta muutoksia.

(5) Hallituksen esityksessä esitetään myös muutoksia pakkotoimivaltuuksiin. Esityksessä ehdotetaan, että ampuma-aseen käsittely vakavan rikoksen tekemistä varten lisättäisiin pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 3 §:n 2 momenttiin niiden rikosten joukkoon, joiden selvittämisessä voidaan käyttää telekuuntelua.

(6) Hallituksen esityksessä todetaan, että törkeän ampuma-aserikoksen tunnusmerkistön muuttaminen yllä kuvatulla tavalla perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmakirjaukseen. Hallituksen esityksessä kuitenkin mainitaan samassa yhteydessä asianmukaisesti, että hallitusohjelmakirjausta ei voi irrottaa rikoslainsäädännön käytön yleisistä edellytyksistä ja kriminalisointiperiaatteista (HE 204/2024 vp, s. 36). Nähdäkseni hallituksen esityksessä onkin selvitetty yleisesti ottaen asianmukaisesti ehdotetun lainsäädännön suhdetta mainittuihin rikoslainsäädännön käytön edellytyksiin ja kriminalisointiperiaatteisiin.

(7) Lakiehdotuksella on huomattavia taloudellisia vaikutuksia, joita on käsitelty hallituksen esityksessä erittäin seikkaperäisesti (HE 204/2024 vp, s. 67-78).

Lainsäätäjän kriminaalipoliittinen liikkumavara

(8) Perustuslakivaliokunta on lähtenyt vakiintuneesti siitä, että lainsäätäjän liikkumavara kriminalisointien säätämisessä on hyvin väljä. Perustuslain säätäjän tavoitteena ei toisin sanoen ole pidetty rangaistusjärjestelmän yleisen kehittämisen kontrollia. Lainsäätäjän harkintamarginaaliin kohdistuu kuitenkin rajoituksia sekä perustuslaista että Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista. Tämä johtuu siitä, että rikossäännökset rangaistusseuraamuksineen muodostavat yhtäältä perusoikeuksien rajoituksia ja toisaalta myös keinoja, joiden avulla oikeusjärjestys antaa turvaa perusoikeuksille (PeVL 23/1997 vp, s. 2-3; PeVL 9/2016 vp, s. 6; PeVL 56/2018 vp, s. 2; PeVL 37/2024 vp, kappale 5).

(9) Lakiehdotus sisältää useiden rangaistusasteikkojen ankaroittamisia. Suurin muutos kohdistuu törkeän ampuma-aserikoksen tunnusmerkistöön, jonka vähimmäisrangaistusta ehdotetaan korotettavaksi kahteen vuoteen. Lisäksi törkeäksi ampuma-aserikokseksi säädettäisiin pelkkä aseiden hallussapito yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa.

(10) Perustuslakivaliokunta on hiljattain arvioinut perustellun rangaistustason määräytymistä antaessaan lausuntonsa ehdonalaista vapauttamista koskevista lakimuutoksista (PeVL 37/2024 vp). Valiokunta totesi ensinnäkin, omaan käytäntöönsä viitaten, että rangaistusjärjestelmän yleisesti tunnustettuna tavoitteena on rikosten ehkäiseminen sekä rikosten ja niiden kontrollista aiheutuvien kärsimysten ja kustannusten minimoiminen sekä niiden oikeudenmukainen jakaminen eri osapuolten kesken. Valiokunnan mukaan lainsäätäjän tehtävänä on muotoilla rangaistusjärjestelmän

osatekijät siten, että se kykenee täyttämään nämä tavoitteet mahdollisimman hyvin. Perusteltu rangaistustaso määräytyy perustuslakivaliokunnan mukaan ”oikeudenmukaisuusnäkökohtien ohella sen mukaan, kuinka hyvin rangaistusten avulla kyetään ehkäisemään rikoksia, millaista yhteiskunnallista ja yksilöllistä rasitusta ja kärsimystä tuon järjestelmän soveltaminen tuottaa sekä mitkä muut keinot yhteiskunnalla olisi käytössään samaan päämäärään pyrittäessä.” (PeVL 37/2024 vp, kappale 4; ks. myös PeVL 9/2016 vp, s. 2-3).

(11) Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään edelleen katsonut, että rangaistusseuraamusten ankaruuden on oltava oikeassa suhteessa teon moitittavuuteen ja lisäksi rangaistusjärjestelmän tulee myös kokonaisuudessaan täyttää suhteellisuuden vaatimukset (PeVL 16/2013 vp, s. X; PeVL 56/2014 vp, s. X; PeVL 9/2016 vp, s. X ja PeVL 37/2024 vp, kappale 3).

Yleisiä näkökohtia perusoikeuksien rajoitusedellytysten näkökulmasta

(12) Rangaistussäännöksille on kyettävä esittämään painava yhteiskunnallinen ja perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta hyväksyttävä peruste. Tältä osin on otettava huomioon, että perus- ja ihmisoikeuksien tehokas suoja saattaa edellyttää myös rikosoikeudelliseen järjestelmään turvautumista (PeVL 23/1997 vp, s. 3 ja PeVL 6/2014 vp, s. 2). Tähän liittyy myös perustuslain (731/1999, PL) 22 §, joka edellyttää, että julkinen valta turvaa perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumisen.

(13) Kuten edellä on jo todettu, perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että rangaistussäännösten tulee täyttää perusoikeuden rajoittamiselle asetettavat yleiset edellytykset ja yksittäisistä perusoikeussäännöksistä mahdollisesti johtuvat erityiset edellytykset (PeVL 48/2017 vp, s. 7-8; PeVL 56/2018 vp, s. 2 ja PeVL 37/2024 vp, kappale 3).

(14) Ampuma-aselaki, josta RL 41 luvun rangaistussäännökset osin saavat sisältönsä, on aikoinaan säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Perustuslakivaliokunta katsoi tuolloin, että ”[a]mpuma-aseisiin liittyvän väkivallan ja tapaturman vaaran takia niihin liittyviä rajoituksia voidaan perustella myös hallitusmuodon 6 §:n 1 momentin nojalla jokaiselle turvatulla oikeudella elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.” (PeVL 35/1997 vp, s. 2)

(15) Hallituksen esityksessä tuodaan myös selvästi esiin, että RL 41 luvun rangaistussäännösten piiriin kuuluvilla esineillä ja aineilla voidaan tehdä rikoksia, joilla loukataan vakavasti ihmisten perusoikeuksia. Lähinnä kyseeseen tulevat PL 7 §:n 1 momentissa mainitut oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Lisäksi hallituksen esityksessä mainitaan PL 15 §:ssä turvattu omaisuudensuoja (HE 204/2024 vp, s. 102).

(16) Rangaistussäännökset ja niistä aiheutuvat seuraukset rajoittavat PL 7 §:ssä turvattua ihmisen oikeutta henkilökohtaiseen vapauteen. Käsillä olevan esityksen kannalta merkillepantavaa on erityisesti se, että lainsäädäntömuutokset mahdollistaisivat nykyistä merkittävästi useammin ja tuntuvammin vankeusrangaistuksen käytön. Ehdotetut muutokset pakkokeinolakiin rajoittavat puolestaan PL 10 §:ssä ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa turvattua yksityiselämän suojaa.

(17) Edellä esitetystä huolimatta on nähdäkseni selvää, että ehdotetulla sääntelyllä on perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste. Sääntelyn kohteena ovat esineet ja aineet, joilla voidaan aiheuttaa vakavia vammoja ja/tai vahinkoja ihmisille ja/tai omaisuudelle. Lisäksi hyväksyttävyyysvaatimus voidaan palauttaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden edistämistä koskeviin tavoitteisiin (PeVL 20/2002 vp, s. 6; PeVL 48/2017 vp, s. 7-8).

(18) Perusoikeusrajoitusten hyväksyttävyys ei vielä yksinään oikeuta perusoikeuteen puuttumista. Lakimuutoksia on siten arvioitava myös muiden perusoikeuksien rajoitusedellytysten kannalta. Olennaisia tässä yhteydessä ovat erityisesti täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimus sekä suhteellisuusperiaate. Ensinnä mainittu on merkityksellinen ehdotetun uuden RL 41:2 §:n (ampuma-aseen käsittely vakavan rikoksen tekemistä varten) tunnusmerkistön kannalta, kun taas jälkimmäinen aktualisoituu ehdotetun uuden RL 41:3 §:n 1 momentin 4 kohdan osalta (rikoksentekijä pitää mukanaan ampuma-aselain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua ampuma-asetta järjestyslain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettulla yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa ilman oikeutta sellaisen aseiden hallussapitoon).

Täsmällisyys- ja tarkkarajaisuus ja ehdotettu uusi RL 41:2 §

(19) Ampuma-aserikokset ovat luonteeltaan blankorangaistussäännöksiä, joihin liittyy omat valtiosääntöiset haasteensa. Perustuslakivaliokunta on käytännössään suhtautunut niihin torjuvasti ja asettanut niille omat tiukahkot ehtonsa. Niiden mukaan viittauksia sisältäviin rangaistussäännöksiin sisältyvien valtuusketjujen tulee olla täsmällisiä, rangaistavuuden edellytykset ilmaisevien aineellisten säännösten tulee olla kirjoitettu rangaistussäännöksiltä vaaditulla tarkkuudella ja lisäksi nämä säännökset käsittävästä normistosta tulee käydä ilmi myös niiden rikkomisen rangaistavuus. Kriminalisoinnin sisältävässä lain säännöksessä tulee vielä olla asiallinen luonnehdinta kriminalisoitavaksi tarkoitettusta teosta (ks. esim. PeVL 62/2018 vp, s. 9, PeVL 53/2018 vp, s. 3, PeVL 14/2018 vp, s. 21–22 ja PeVL 9/2018 vp, s. 9). Hallituksen esitykseen sisältyy joitakin täsmennyksiä, joiden myötä uusi RL 41 vastaa aiempaa paremmin yllä mainittuihin edellytyksiin.

(20) Ehdotetun uuden RL 41:2 §:n 1 momentin mukaan säädettäisiin rangaistavaksi se, "että tekijä pitää hallussaan ampuma-asetta tai kaikkia sen kokoamiseen tarvittavia osia taikka lainaa tai luovuttaa sellaisen aseiden tai sen mainitut osat sellaisissa olosuhteissa, joissa ase on omiaan päätyään käytettäväksi sellaisen rikoksen tekemiseen, josta säädetty ankaran rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, taikka 34a luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun terroristisessa tarkoituksessa tehdyn laittoman uhkauksen, 2 §:ssä tarkoitetun terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelun tai 4 b §:ssä tarkoitetun kouluttautumisen terrorismirikoksen tekemistä varten tekemiseen." (HE 204/2024 vp, s. 88) Tunnusmerkistö on monimutkainen, eikä se ihan ensi lukemisella aukea. Tunnusmerkistö on lisäksi sikäli erityislaatuinen, että sitä sovellettaisiin tilanteissa, joissa ei vielä ole kyse ampuma-asetta käyttäen tehtävän rikoksen yrityksestä, eikä myöskään rangaistavan valmistelun mukaisesta konkreettisesta jollakin tavalla yksilöidystä teosta. Rangaistavan ala ulotettaisiin siis hyvin varhaiseen rikosta edeltävään vaiheeseen.

(21) Kuten tunnettua, perusoikeusrajoitusten on oltava tarkkarajaisia ja riittävän täsmällisesti määriteltäviä. Rajoitusten olennaisen sisällön tulee ilmetä laista. Rikosoikeudellisen sääntelyn osalta PL 8 §:ssä ja RL 3 luvun 1 §:ssä säädetty laillisuusperiaate korostaa vielä erityisesti lain täsmällisyyden merkitystä (PeVL 31/2002 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta on edelleen korostanut, että silloin kun kriminalisointi kohdistuu valmisteluluonteiseen tekoon, rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen merkitys kasvaa (PeVL 37/2016, s. 3; ks. myös PeVL 26/2014 vp, s. 3).

(22) Edellä mainittu uusi RL 41:2 §:n 1 momentti epäilemättä pyrkii tarkkuuteen: siitä ovat osoituksena tarkat viittaukset. Tästä huolimatta maininta "sellaisissa olosuhteissa, joissa ase on omiaan päätyään käytettäväksi" jättää melko paljon tulkinnanvaraa. *En ole täysin vakuuttunut siitä, että muotoilu täyttää täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden edellytykset.* Abstraktia vaaraa kuvaava muotoilu sisältää jo sinällään tulkinnanvaraisuutta ja sen lisäksi tunnusmerkistön viittaus olosuhteisiin on melko avoin. Tunnusmerkistön sisältöä toki kuvataan tarkemmin hallituksen esityksessä, mutta epäilen kyllä, että tunnusmerkistön avulla on vaikea hahmottaa, millainen toiminta on kiellettyä.

Törkeän ampuma-aserikoksen tarkastelu suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta

(23) Törkeän ampuma-aserikoksen rangaistusasteikkoa ehdotetaan hallituksen esityksessä muutettavaksi merkittävästi. Vähimmäisrangaistus ehdotetaan nostettavaksi neljän kuukauden vankeusrangaistuksesta kahden vuoden vankeusrangaistukseksi. Rangaistusasteikosta tulee poikkeuksellisen kapea: kahdesta vuodesta neljään vuotta vankeutta. Törkeästä ampuma-aserikoksesta tuomittavat vankeusrangaistukset

muodostuisivat siten pääasiallisesti ehdottomiksi (HE 204/2024 vp, s. 95). Tämä koskisi myös edellä mainittua ampuma-aseen luvatonta hallussapitoa yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa.

(24) Perustuslakivaliokunta on hiljattain todennut, että rangaistusten korottamiselle ei ole tiukkoja rajoja, kunhan ne kytketään hyväksyttäviin perusteisiin (PeVL 37/2024 vp, kappale 5). Aiemmin valiokunta on kuitenkin katsonut, että rangaistusseuraamuksen ankaruus on yhteydessä suhteellisuusvaatimukseen (ks. esim. PeVL 5/2009 vp, s. 2).

(25) Hallituksen esitykseen sisältyy informatiivinen selvitys poliisin tietoon tulleista RL 41 luvun mukaisista rikoksista ja käräjäoikeuksissa tuomitusta rangaistuksista sekä oikeuskäytännöstä laajemminkin (HE 204/2024 vp, s. 19-26). Selvityksen mukaan perusmuotoisen ampuma-aserikoksen ja törkeän ampuma-aserikoksen lukumäärät eivät ole 2020-luvulla kasvaneet. Poliisin tietoon tulleissa rikoksissa määrät ovat pikemminkin vähentyneet. Piilorikollisuuden osuus arvioidaan kuitenkin merkittäväksi. Ampuma-aseisiin liittyvän varautumisen arvioidaan hallituksen esityksen mukaan lisääntyneen vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden toimijoiden joukossa. Tarkastelu ampuma-aserikollisuuden tulevaisuuden näkymistä perustuu kuitenkin arvioihin, joita ei kovin perusteellisesti esityksessä todenneta. Hallituksen esityksessä myös todetaan, että Ruotsissa, jossa ampuma-aserikosten rangaistusasteikkoja on korotettu tuntuvasti, aserikosten ja ampumatapausten määrä on kaikesta huolimatta lisääntynyt (HE 204/2024 vp, s. 80).

(26) Rikosten lukumäärä ei sinänsä kerro mitään niiden vakavuudesta. Olen aiemmin jo todennut, että en pidä lakiehdotusten hyväksyttävyyttä lähtökohtaisesti ongelmana. Lakiehdotukseen sisältyvien rangaistusseuraamusten ankaroittamisessakaan en näe törkeää ampuma-aserikosta lukuun ottamatta valtiosääntöisiä ongelmia, kun otetaan huomioon perustuslakivaliokunnan yllä kuvatut kannaotot rangaistusten korottamisesta.

(27) Törkeän ampuma-aserikoksen tunnusmerkistöön lisättäväksi ehdotettu hallussapitorikos on luonteeltaan ns. tekorikos. Tekorikoksen rangaistavuus ei edellytä vaarantamista, vaan lainsäätäjän arvioi tietyt teot vaarallisiksi. Tällaista olettaa ei lainkäytössä voi kumota eli lainsäätäjän ei anna esimerkiksi tekijän tilanteen hallintakykyä koskevalle argumentaatiolle minkäänlaista tilaa.¹

(28) Perustuslakivaliokunta onkin pitänyt hallussapidon kriminalisointia lähtökohtaisesti poikkeuksellisenä. (PeVL 23/1997 vp, s. 4; PeVL 26/2004 vp, s. 4; PeVL 13/2004 vp, s. 2 ja PeVL 5/2009 vp, s. 3).

(29) Hallussapitorikoksia on rikoslaissa kuitenkin melko runsaasti. Alla olevassa taulukossa esitellään rikoslain keskeiset hallussapitotunnusmerkistöt ja niiden

¹ Tekorikos-käsitteestä, ks. esim. Jussi Tapani – Matti Tolvanen (2008). Rikosoikeuden yleinen osa – Vastuuoppi, s. 192-195.

rangaistusasteikko. Mukana ovat yhtäältä puhtaat hallussapitorikokset ja toisaalta tunnusmerkistöt, jotka voivat täytyä myös jotakin hallussapitämällä:

Taulukko: hallussapitokriminalisoinnit²

RL 20:21 §	Lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito	sakko – 2 v
RL 28:12a §	Murtovälineen hallussapito	sakko
RL 33:4	Väärennysaineiston hallussapito	sakko – 6 kk
RL 34:9b §	Tietoverkkorikosvälineen hallussapito	sakko – 6 kk
RL 37:4 §	Rahanväärennösrikoksen valmistelu	sakko – 6 kk
RL 37:6 §	Väärän rahan hallussapito	sakko – 6 kk
RL 37:11 §	Maksuvälinepetoksen valmistelu	sakko – 2 v
RL 37:12 §	Maksuvälinerikos	sakko – 2 v
RL 37:13 §	Törkeä maksuvälinerikos	4 kk – 5 v
RL 37:14 §	Lievä maksuvälinerikos	sakko
RL 41:1 §	Ampuma-aserikos	sakko – 2 v
RL 41:2 §	Törkeä ampuma-aserikos	4 kk – 4 v
RL 41:3 §	Lievä ampuma-aserikos	sakko
RL 41:5 §	Vaarallisen esineen hallussapito	sakko – 1 v
RL 41:6 §	Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito	sakko – 6 kk
RL 44:1 §	Terveysrikos	sakko – 6 kk
RL 44:4 a §	Eläintaudin leviämisvaaran aiheuttaminen	sakko – 6 kk
RL 44:6 §	Dopingrikos	sakko – 2 v
RL 44:7 §	Törkeä dopingrikos	4 kk – 4 v
RL 44:8 §	Lievä dopingrikos	sakko
RL 44:11 §	Räjähderikos	sakko – 2 v
RL 44:12a §	Radioaktiivisen aineen hallussapito	sakko – 6 kk
RL 48:5 §	Luonnonsuojelurikos	sakko – 2 v
RL 48:5a §	Törkeä luonnonsuojelurikos	4 kk – 4 v
RL 49:4 §	Teknisen suojauksen kiertämisrikos	sakko – 1 v
RL 50:1 §	Huumausainerikos	sakko – 2 v
RL 50:2 §	Törkeä huumausainerikos	1 v – 10 v
RL 50:2a §	Huumausaineen käyttörikos	sakko – 6 kk
RL 50a:1 §	Alkoholirikos	sakko – 2 v
RL 50a:2 §	Törkeä alkoholirikos	4 kk – 4 v
RL 50a:3 §	Lievä alkoholirikos	sakko

(30) Kuten taulukosta on nähtävissä, rikoslakiin sisältyvistä hallussapitorikoksista ei näyttäisi löytyvän yhtäkään, jonka vähimmäisrangaistus olisi 2 vuotta vankeutta. Törkeä

² Taulukko on tehty hyvin nopeasti, joten sieltä voi jokin kriminalisointi puuttua.

huumausainerikos on seuraamuksiltaan ankarin ja senkin vähimmäisrangaistus on 1 vuosi vankeutta. On jossain määrin vaikea ymmärtää, miksi juuri ampuma-aseen hallussapito yleisellä paikalla olisi moitearvoltaan niin paljon paheksuttavampi teko kuin kaikki yllä luetellut, että sen vähimmäisrangaistus tulisi nostaa kahteen vuoteen vankeutta.

(31) Jos vähimmäisrangaistus nousee kahteen vuoteen vankeutta, se lisäksi tarkoittaa, että ampuma-aseen hallussapito yleisellä paikalla olisi lähtökohtaisesti moitearvoltaan suurempaa kuin ampuma-asetta tai muuta hengenvaarallista välinettä käyttäen tehty törkeä pahoinpitely (RL 21:6 §, rangaistusasteikko 1 v – 10 v) tai aseella uhaten tehty raiskaus (RL 20:1 §, rangaistusasteikko 1 v – 6 v). Nähdäkseni ei ole johdonmukaista eikä oikeasuhtaista, että presumoituun vaaraan perustuva rikostyyppi muodostuisi keskimäärin ankarammin rangaistavaksi kuin tosiasiallisesti toisen terveyttä vahingoittavat vakavat väkivaltarikokset.

(32) Kahden vuoden vähimmäisrangaistusta on rikoslaissa käytetty vain erittäin törkeiden rikosten yhteydessä, joissa seuraamuksen harkinnalle ei ole sijaa. Esimerkkeinä voidaan mainita törkeä tuhotyö, törkeä raiskaus, törkeä ryöstö, törkeä ihmiskauppa, lapsenraiskaus ja jotkin terrorismirikokset. Tämäkin asettaa lakiehdotuksessa esitetyn korotuksen kyseenalaiseksi.

(33) Suhteellisuusvaatimus tarkoittaa, että perusoikeusrajoitus ei saa mennä pidemmälle kuin on perusteltua ottaen huomioon rajoituksen taustalla olevan yhteiskunnallisen intressin painavuus suhteessa rajoitettavaan oikeushyvään (PeVM 25/1994 vp, s. 5). Edellä esitettyjen näkökohtien valossa *mielestäni perustuslakivaliokunnan olisi syytä tarkastella hyvin huolellisesti, täyttääkö törkeän ampuma-aserikoksen ehdotettu tunnusmerkistö suhteellisuusperiaatteen asettamat vaatimukset.*

Turussa, 4.3.2025

Elina Pirjatanniemi

Elina Pirjatanniemi

Professori, Åbo Akademi